

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 449/2012-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Ing. B. S. - R., zastúpeného B. Advokátska kancelária s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 76/2004, za účasti Okresného súdu Lučenec, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. B. S. - R. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 76/2004 porušené boli.

2. Okresnému súdu Lučenec prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 76/2004 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. B. S. – R. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Lučenec povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Lučenec je povinný uhradiť Ing. B. S. – R. trovy konania v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet B. Advokátska kancelária s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 449/2012 z 28. augusta 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. B. S. - R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 76/2004 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 23. augusta 2004 okresnému súdu návrh na začatie konania, ktorým sa domáhal zaplatenia sumy 1 895,37 € s prísl.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jeho právnej veci právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 1509/2012 doručeným ústavnému súdu 25. júna 2012, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Z chronologického prehľadu jednotlivých procesných úkonov vyplýva, že súd vo veci konal priebežne, okrem obdobia od decembra 2005 do októbra 2006, avšak od tej doby napriek pravidelnostiam úkonov sudcu vec objektívne nebolo možné skončiť. Dĺžka konania je ovplyvnená skutočnosťou, že na strane žalovaného je subjektívna kumulácia približne 200 právnych subjektov – fyzických osôb, z ktorých v samotnom návrhu na začatie konania boli viacerí už pred podaním návrhu mŕtvi, t. z. nemali právnu subjektivitu už v čase, keď žalobca žalobu podával. Následne v priebehu konania dochádzalo taktiež k úmrtiam jeho účastníkov, na čo musel súd reagovať a v konaní ďalej pokračovať s dedičmi po ukončení dedičského konania po týchto účastníkoch. Uvedené skutočnosti mali vplyv na dĺžku samotného konania. Posledným úkonom je pojednávanie vo veci samej zo dňa 06. 06. 2012, pričom samotní účastníci požiadali o odročenie pojednávania z dôvodu poskytnutia 30-dňovej lehoty za účelom mimosúdneho vyriešenia sporu.

Z vyššie uvedených dôvodov preto Okresný súd Lučenec nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa Ing. B. S., že konaním tunajšieho súdu došlo k porušeniu jeho ústavných práv.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 19. októbra 2012, v ktorom okrem iného uviedol:

«Na základe predmetnej výzvy sa písomne vyjadrujeme k stanovisku predsedníčky Okresného súdu Lučenec sp. zn. Spr. 1509/2012 zo dňa 19. 06. 2012 (ďalej len „Stanovisko“) a k tomuto uvádzame nasledovné:

Skutočnosti, ktoré sú obsahom vyššie citovaného Stanoviska, považujeme iba za účelovú obranu, ktorá podľa nášho názoru nemôže zbaviť a ani nezbavuje Okresný súd Lučenec zodpovednosti za stav, v akom sa napadnuté konanie nachádza v čase rozhodovania Ústavného súdu Slovenskej republiky o podanej ústavnej sťažnosti na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Považujeme za vhodné opätovne poznamenať, že nutnosť zisťovania výsledkov dedičských konaní z dôvodu úmrtí niekoľkých žalovaných – fyzických osôb nemôže odôvodňovať a už vôbec nie ospravedlniť celkovú neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania.

Podľa nášho názoru preto možno konštatovať, že aj napriek skutočnosti, že ide o konanie s pomerne veľkým počtom účastníkov, nie je ústavnoprávne akceptovateľné, že napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené ani po viac ako ôsmich (8) rokoch od jeho začatia (vid'. napr. IV. ÚS 155/2009, IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 486/2011, IV. ÚS 502/2011).

Ďalej, súčasťou Stanoviska k sťažnosti bol aj prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania. Z predloženého prehľadu však vyplýva, že viaceré úkony, ktoré Okresný súd Lučenec v tejto veci vykonal, možno považovať iba za jednoduché (nenáročné) úkony smerujúce napr. k zisteniu pobytu účastníkov konania, či k doplneniu návrhu na začatie konania atď.

Tvrdenie Okresného súdu Lučenec, že (citácia): „Z chronologického prehľadu jednotlivých procesných úkonov vyplýva, že súd vo veci konal priebežne, okrem obdobia...“, ešte nevyklučuje, že napriek tomu konal v tejto veci neefektívne a nesústredne.

Preto pri tejto príležitosti podotýkame, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a predovšetkým neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak takáto jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli

ktorým sa Sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (vid'. napr. IV. ÚS 22/2002, III. ÚS 103/2009).

Tak, ako sme už uviedli v podanej ústavnej sťažnosti, postup Okresného súdu Lučenec bol vo viacerých obdobiach konania neefektívny a nesústredený, pričom v súvislosti s tým považujeme za potrebné opätovne poukázať na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 Co 127/2008-453 zo dňa 30. 07. 2008, v ktorom sa konštatuje (citácia): „... je neúnosné, aby okresný súd postupoval spôsobom, že doručuje všetky rozhodnutia všetkým účastníkom konania, čo nie je praktické ani hospodárne a možné“.

Z vyššie uvedených dôvodov preto nesúhlasíme s tvrdením Okresného súdu Lučenec, že jeho konaním nedošlo k porušeniu základného práva Sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Práve naopak, máme za to, že celková dĺžka napadnutého konania, t. j. konania vedeného na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 6 C/76/2004, je z ústavného hľadiska neakceptovateľná a neospravedliteľná, a preto na základe uvedených skutočností navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po vykonaní dokazovania vyniesol nález v znení, tak ako je uvedený v podanej ústavnej sťažnosti.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 76/2004 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

- 23. augusta 2004 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na vydanie platobného rozkazu „o zaplatenie 57 100 Sk istiny a 22 378 Sk penálov z omeškania“ proti žalovanému „členovi U. C.“,
- 10. septembra 2004 na základe výzvy okresného súdu z 3. septembra 2004 Obvodný lesný úrad v L. podaním z 10. septembra 2004 oznámil, že

„Spoločenstvo – U. C. je odo dňa 21. 12. 1998 na Obvodnom lesnom úrade v L. registrované ako spoločenstvo bez právnej subjektivity v súlade s § 10 zákona č. 181/1995 Z. z. pod por. č. 38/98/P“,

- 17. septembra 2004 bol súdny spis sp. zn. 2 Ro/1517/2004 preradený do civilného oddelenia a bola mu pridelená sp. zn. 6 C/76/2004,
- 25. októbra 2004 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa, aby doplnil návrh v lehote 20 dní (doplnený návrh bol okresnému súdu predložený 18. novembra 2004),
- 23. novembra 2004 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa, aby v lehote 20 dní opätovne doplnil ním predložený doplnený návrh,
- 1. júna 2005 okresný súd uznesením opätovne vyzval sťažovateľa, aby v lehote 5 dní doplnil návrh na začatie konania a spresnil petit (doplnený návrh bol okresnému súdu predložený 9. júna 2005),
- 12. júla 2005 okresný súd na základe čiastočného späťvzatia návrhu konanie proti žalovaným v 38., 46., 47., 68., 85., 120., 153. a 181. rade zastavil,
- 19. júla 2005 okresný súd vydal vo veci platobný rozkaz, proti ktorému traja žalovaní podali odpor, následne 3. augusta 2005 podala odpor aj ďalšia žalovaná,
- 24. augusta 2005 okresný súd zisťoval pobyt niektorých účastníkov konania prostredníctvom registra obyvateľov Slovenskej republiky,
- 11. novembra 2005 okresný súd uznesením vyzval účastníkov konania, ktorí podali vo veci odpor, na zaplatenie súdneho poplatku,
- 22. novembra 2006 uskutočnené pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že *„zástupcovia P. predložia do termínu ďalšieho pojednávania splnomocnenia od všetkých odporcov... Potom bude vytýčený nový termín pojednávania...“*,
- 20. apríl 2007 – *„žiadost' o vytýčenie pojednávania“*,
- 21. máj 2007 – *„žiadost' o vytýčenie pojednávania“* – urgencia,
- 25. júl 2007 – *„žiadost' o vytýčenie pojednávania“* – urgencia,
- 11. októbra 2007 okresný súd vypočul predsedu U. C.,
- 11. februára 2008 okresný súd konanie uznesením zastavil,

- 3. marca 2008 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 11. februára 2008,
- 28. apríla 2008 okresný súd vydal opravné uznesenie,
- 20. júna 2008 okresný súd predložil súdny spis na rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“),
- 30. júla 2008 krajský súd uznesením sp. zn. 15 Co/127/2008 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 6 C/76/2004-338 z 8. februára 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 28. novembra 2008 okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že *„právny zástupca navrhovateľa oboznámi súd do 20. 1. 2009 s výsledkom mimosúdneho rokovania ohľadom uzavretia mimosúdnej dohody, prípadne do tohto termínu zašle zmenu návrhu ohľadne označenia účastníkov konania na strane odporcov“*,
- 17. júla 2009 pojednávanie sa pre neprítomnosť účastníkov konania neuskutočnilo a bolo odročené na 14. august 2009,
- 16. septembra 2009 okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok,
- 2. novembra 2009 zákonná sudkyňa požiadala predsedu okresného súdu *„o predĺženie lehoty na napísanie rozsudku“* do 16. decembra 2009,
- 3. marca 2010 po podaní odvolania proti rozsudku okresného súdu žalovanými (odvolanie podané 4. januára 2010) bol súdny spis predložený na rozhodnutie krajskému súdu,
- 23. júna 2010 krajský súd uznesením sp. zn. 15 Co/63/2010 zrušil rozsudok okresného súdu zo 16. septembra 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (súdny spis bol okresnému súdu vrátený 9. júla 2010),
- od 20. októbra 2010 do 21. novembra 2011 okresný súd realizoval procesné úkony zamerané na zisťovanie trvalého pobytu účastníkov konania, resp. ich právnych nástupcov,
- 10. apríla 2012 okresný súd nariadil termín pojednávania na 6. jún 2012,
- 6. júna 2012 okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že účastníkom konania bola poskytnutá 30-dňová lehota na *„mimosúdne vyriešenie sporu“*.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúce z občianskoprávných, resp. obchodnoprávných vzťahov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Aj keď možno v danej veci pripustiť

určitú mieru skutkovej zložitosti najmä vzhľadom na celkový počet účastníkov konania na strane žalovaných, z ktorých niektorí v priebehu konania zomreli, a bolo potrebné konať s ich právnymi nástupcami, ústavný súd je toho názoru, že táto skutočnosť nezabavuje okresný súd zodpovednosti za stav namietaného konania v čase meritórneho rozhodovania o sťažnosti ústavným súdom.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v namietanom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zastáva názor, že aj sťažovateľ v procesnom postavení navrhovateľa má určitý podiel na spomalení priebehu namietaného konania, a konštatuje, že na jeho ťarchu je potrebné pripísať skutočnosť, že návrhy sťažovateľa mali nedostatky, pričom na ich odstraňovanie okresný súd musel sťažovateľa opakovane vyzývať.

Ústavný súd uvedené skutočnosti zbral do úvahy pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne vyhodnocovať priebeh postupu a jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v namietanom konaní, pretože s poukázaním na svoju predchádzajúcu judikatúru (napr. IV. ÚS 121/2011, IV. ÚS 188/2011) konštatuje, že nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné, aby namietané konanie nebolo ani po viac ako ôsmich rokoch od jeho začatia právoplatne skončené. Napriek tomuto konštatovaniu ústavný súd poukazuje aj na to, že priebeh namietaného konania bol poznačený obdobiami úplnej nečinnosti okresného súdu, konkrétne od 11. novembra 2005 do 22. novembra 2006 a následne od uvedeného dátumu do 10. októbra 2007, čo predstavuje nečinnosť v rozsahu takmer dvoch rokov.

Ústavný súd ďalej dodáva, že namietaný postup okresného súdu bol okrem nečinnosti poznačený aj neefektívnou činnosťou, čo vyplýva najmä z toho, že krajský súd v priebehu namietaného konania už dvakrát zrušil rozhodnutie okresného súdu (uznesenie

o zastavení namietaného konania z 8. februára 2008, rozsudok okresného súdu zo 16. septembra 2009).

V prvom prípade krajský súd uznesením sp. zn. 15 Co/127/2008 z 30. júla 2008 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 6 C/76/2004 z 8. februára 2008, keď v odôvodnení okrem iného uviedol:

„Z právnej úpravy vyplýva podstatný rozdiel spravovania a existovania spoločenstva v závislosti od toho, či spoločenstvo vzniklo bez právnej subjektivity alebo ako spoločenstvo s právnou subjektivitou. Podľa § 2 ods. 3 tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na práva a povinnosti vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti ustanovenia Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na citovaný zákon spoločníci, teda odporcovia sú povinní oznámiť splnomocnenú osobu, ktorá koná za členov spoločenstva bez právnej subjektivity, pričom sa na nich vzťahuje ustanovenie § 31 Občianskeho zákonníka. Aj z tohto pohľadu je potom neúnosné, aby okresný súd postupoval spôsobom, že doručuje všetky rozhodnutia všetkým účastníkom konania, čo nie je prakticky ani hospodárne a možné.

Odvolací súd preto rozhodnutie okresného súdu zrušil ako nedôvodné, ktoré sa nezakladá na riadne zistených a odôvodnených skutočnostiach.“

V druhom prípade krajský súd uznesením sp. zn. 15 Co/63/2010 z 23. júna 2010 zrušil a vrátil na konanie rozsudok okresného súdu č. k. 6 C/76/2004-529 zo 16. septembra 2009, keď v odôvodnení okrem iného uviedol, že *„preskúmaním veci zistil, že rozhodnutie okresného súdu nie je správne a trpí vadami, ktoré treba v konaní odstrániť“*. Ďalej poukázal na to, že v konaní pred okresným súdom došlo aj k procesným vadám, ktoré majú za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci, pričom pripomenul, že *„Občiansky súdny poriadok zaviedol novelou § 29a, podľa ktorého v zmysle ods. 1 platí, že ak je v tej istej veci na jednej strane sporu počet účastníkov väčší ako 20 jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť ohrozený účel a rýchly priebeh konania a títo účastníci sa nedohodnú na spoločnom zástupcovi, navrhne ho súd a účastníkov vyzve, aby sa k nemu vyjadrili. Zároveň súd pripojí doložku, že ak sa účastníci nevyjadria v určitej lehote, bude sa predpokladať, že nemajú k ustanovenému zástupcovi pripomienky. Spoločný zástupca má rovnaké procesné*

postavenie ako splnomocnenec. Spoločný zástupca nemôže bez písomného súhlasu zastúpeného účastníka konania vziať za neho návrh späť.

Podľa ods. 2, ak účastník nesúhlasí s ustanovením spoločného zástupcu, môže súd vylúčiť prejednanie jeho nároku na samostatné konanie, ak to povaha veci dovoľuje.

Z obsahu spisu je zrejmé, že navrhovateľ na danú zmenenú procesnú situáciu reagoval a navrhol súdu postup v zmysle daného ustanovenia. Súd však zostal nečinný v tomto smere a tým si sťažil konanie v danej veci, čo nakoniec našlo odozvu aj v podanom odvolaní, s ktorým v tomto rozsahu bude potrebné prisvedčiť odporcom a čo nakoniec viedlo aj k zrušeniu daného rozhodnutia okrem iných väd...“.

Krajský súd upozornil aj na ďalšie pochybenie okresného súdu spočívajúce v tom, „že účastníci označení pod por. č. 145/ J. B. (zomrel 07. 08. 2004), 126/ D. G., 186/ E. H., sú uvedení ako účastníci konania, i keď je zrejmé, že už zomreli.

Ako bolo vyššie uvedené, J. B. nemôže byť účastníkom konania tak, ako to uviedol okresný súd. Z obsahu spisu vyplýva, že návrh bol podaný dňa 23. 08. 2004, J. B. zomrel 07. 08. 2004, teda ešte pred začatím konania. Z tohto pohľadu prichádza do úvahy aplikácia ust. § 103, § 104 Občianskeho súdneho poriadku. Ako bolo vyššie uvedené, v zmysle ust. § 19 O. s. p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, t. z., že pokiaľ daný účastník v čase podania návrhu už nežil, stratil spôsobilosť byť účastníkom konania smrťou a v danom prípade ide o neodstrániteľnú podmienku pre nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania a v takomto prípade súd musí konanie zastaviť.

Pri ďalších účastníkoch sa odvolaciemu súdu nepodarilo zistiť, kedy došlo k úmrtiu, v rozhodnutí tento údaj nie je uvedený. Okresný súd uviedol len to, že dedičské konanie je neukončené. Takýto postup je neprípustný. Pokiaľ by aj ostatní účastníci zomreli pred podaním návrhu, prichádza do úvahy vyššie uvedený postup. Pokiaľ však k úmrtiu došlo po podaní návrhu na začatie konania, súd postupuje podľa § 107 Občianskeho súdneho poriadku, keď podľa ods. 1 platí, že ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať. Ak pri ďalších účastníkoch došlo k úmrtiu po podaní návrhu, okresný súd v zmysle daného ustanovenia mal konať s do úvahy

prichádzajúcimi dedičmi, resp. ak dedičské konanie bolo ukončené s dedičom. Je ale nepochybné, že na strane odporcov nemôže vystupovať mŕtvy účastník s odkazom na to, že dedičské konanie je neukončené...“.

Napokon ako na procesný nedostatok v postupe okresného súdu poukázal krajský súd na to, že *„okresný súd síce rozhodol o príslušenstve pohľadávky, avšak jeho rozhodnutie v tejto časti nie je odôvodnené, povinnosťou súdu aj v takomto prípade je presne uviesť, kedy sa účastník či účastníci dostali do omeškania s plnením tej ktorej sumy tak, aby bolo závery súdu možné preskúmať. Taktiež výrok rozsudku, pokiaľ ide o úroky, nie je jednoznačne zrozumiteľný a nie je správny...“.*

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 76/2004 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal na to, že *„právna neistota sťažovateľa... po dlhých rokoch ešte stále nie je odstránená, podmieňuje nesprávnu činnosť okresného súdu v konaní“*.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru o priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 6 C 76/2004 a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 500 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom B. Advokátska kancelária s. r. o., B. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 269,58 €. Keďže B. Advokátska kancelária s. r. o., B., je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 323,50 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet B. Advokátska kancelária s. r. o., B. (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP), v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2012